

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ФІНАНСОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ

І.П. Ситник

О.М. Уграк

Національний університет харчових технологій

В сучасних умовах становлення ринкових відносин велика увага звертається на інвестування коштів у фінансові інструменти, проекти, визначення та реалізацію шляхів підвищення інвестиційної привабливості об'єктів інвестування, визначення ефективних шляхів фінансування бізнесу за допомогою позик та операцій на ринку цінних паперів.

Питаннями порядку визнання фінансових інструментів, розробкою принципів та вимог, які незважаючи на появу нових фінансових інструментів будуть відповідати вимогам щодо їх відображення у фінансовій звітності та обліку займалися такі вітчизняні науковці, як Л. Примостка, С. Голов, А. Коропова, Р. Грачова та ін.

Фінансові інструменти поділяють на фінансові активи (грошові кошти, не обмежені для використання, та їх еквіваленти; дебіторська заборгованість, не призначена для перепродажу; фінансові інвестиції, що утримуються до погашення; фінансові активи, призначені для перепродажу; інші фінансові активи), фінансові зобов'язання (фінансові зобов'язання, призначені для перепродажу, та інші фінансові зобов'язання), інструменти власного капіталу (прості акції, частки та інші види власного капіталу) і похідні фінансові інструменти (ф'ючерсні контракти, форвардні контракти та інші похідні фінансові інструменти).

Інвестори формуючи портфель фінансових інвестицій, стикаються з проблемою оцінки вартості фінансових інструментів. На ринку витримується закономірність: чим вище потенційний ризик, тим вище повинна бути і очікувана прибутковість. В такому випадку в кожного інвестора формуються свої прогнози щодо зазначених параметрів.

Оцінка ефективності того або іншого фінансового інструмента зводиться до оцінки реальної його вартості, що забезпечує інвестора очікуваним

прибутком. У фінансово-економічній літературі виділяють дві основні групи визначення вартості фінансових інструментів: методи оцінки ринкової вартості фінансових інструментів та моделювання ставки дисконтування з урахуванням ризику.

Методи оцінки ринкової вартості фінансових інструментів мають два підходи – порівняльний підхід (ґрунтується на порівнянні фінансового інструменту котрий оцінюється з іншими аналогічними інструментами, з їх показниками та ринковою вартістю; дана методологія, здебільшого, використовуються для визначення справедливої вартості акцій) та дохідний (ґрунтується на постулаті про те, що вартість будь-якого активу - це сума приведених грошових потоків котра здатна згенерувати цей актив).

Головна складність оцінки будь-яких фінансових інструментів полягає в урахуванні невизначеності перспектив та аналізі достовірності інформації щодо майбутньої динаміки цих інструментів. Така ситуація обумовлює обґрунтоване зростання уваги з боку аналітиків та інвесторів до проблеми ідентифікації ризиків та визначення їх впливу на кінцевий результат оцінки.

Оцінка реальної вартості фінансового інструменту в зіставленні з цінною його поточного ринкового котирування, або розрахована очікувана норма валового інвестиційного прибутку (прибутковості) по ньому є основним критерієм прийняття управлінських рішень щодо здійснення тих чи інших видів фінансового інвестування капіталу. Разом з тим, в процесі прийняття таких управлінських рішень можуть бути уточнені й інші чинники - умови емісії цінних паперів, галузева чи регіональна належність емітента, рівень активності звернення тих чи інших інструментів фінансового інвестування капіталу на ринку та інші.